

Evangelium og kultur – ikke bare en utfordring på «misjonsmarken»

Det er gode grunner til å gjøre «evangelium og kultur» til gjennomgangstema for dette nummer av *Norsk Tidsskrift for Misjon*.

Det konkrete utgangspunkt er – som leseren snart vil oppdage – at et av misjonsseminarene under 1000-årsfeiringen på Moster nettopp hadde valgt dette som det samlende tema. Vi er glade for å gjøre en del av innleggene tilgjengelige for våre lesere, – her er mye stoff til informasjon og ettertanke.

Samtidig er «evangelium og kultur» dukket opp som et viktig tema i nyere misjonstenkning. I mange år så det ut til at temaer som stedegengjørelse og inkulturasjon måtte vike for mere påtrengende spørsmål, ofte preget av kirkenes politiske og sosiale engasjement. Spørsmålet om evangeliets forhold til kulturene virket litt utdebattert. Nå er temaet tatt opp som et sentralt anliggende i Kirkenes Verdensråd. Det Lutherske Verdensforbund tar det også opp med stor energi, ikke minst i studiearbeidet om liturgi.

Det er likevel ikke bare en videreførelse av en gammel diskusjon. Nye perspektiver er dukket opp. Tidligere var det et klassisk «missiologisk» tema. Anførselstegn brukes her fordi det tidligere stort sett dreide seg om problemetikk fra «misjonsmarken». Man var opptatt av møtet med de *fremmede* kulturene. Det gav seg et positivt uttrykk ved at kristne brukte skaperevne og fantasi til å formidle evangeliet på meningsfulle og relevante måter i ikke-kristne kulturer. Samtidig var det en negativ og kritisk prosess der man hele tiden var seg bevisst faren for at budskapet skulle utvannes og blandes opp med stedegen religion som var fremmed for evangeliet. Man sa ja til sted-

egengjørelse, oversettelse og tilpasning. Men synkretisme var man redd for.

Det nye engasjementet for evangelium og kultur har selvsagt mange av de samme komponentene. Men noe er nytt.

For det første har mange års missiologisk bearbeidelse av kirkenes sosiale og politiske ansvar i verden også blitt overført til spørsmålet om evangelium og kultur. Ikke minst har latinamerikansk og afrikansk frigjøringssteologi på sin måte oppdaget nødvendigheten av å ta vare på ressursene i de stedege kulturene.

For det andre er hele problematikken også overført til våre egne sammenhenger. Missiologi dreier seg om kirken som misjonerende kirke i enhver kultur, også i vår egen, eller for å være litt mer presis: i våre egne kulturer. Når «evangelium og kultur» blir tema i Norge, dreier det seg også om hvordan budskapet kan formidles på en meningsfull måte i de sammenhenger kirken befinner seg, i Grorud-dalen, i nordnorsk kystkultur, i Valdres eller hvor det måtte være. Teologien har sitt «sted», som Sturla Stålsett formulerte i en artikkel i forrige nummer av tidsskriftet.

Endelig har vi også oppdaget at det ikke bare er i fremmede kulturer budskapet kan bli oppslukt av stedege kulturer og ideologier. Synkretisme er ikke bare et problem for misjonsmarken, men er kanskje et av de store problemene i de vestlige kirkene. Det blir ikke minst tydeliggjort ved flere artikler på de følgende sidene. Berge Furre beskriver en norsk kirke som fra begynnelse til slutt har vært en øvrighetskirke: vikingkongenes ambisjon om nasjonal forening, reformasjonens og eneveldets hierarkiske enhetsprosjekt, statspietismen, og i nyere tid kirkenes motstand mot demokratisk reform, arbeiderbevegelsen og kvinnebevegelsen, osv. Sigrun Møgedal beskriver en annen slags synkretisme: «Den forbrukskulturen og elitekulturen som fortsatt er en del av den dominante kultur i dag, både innenfor og utenfor kirken, er like mye i opposisjon til evangeliet som noen av de såkalt ikke kristne kulturene noen gang har vært»

Velkommen til videre refleksjon omkring temaet evangelium og kultur.

Notto R. Thelle